

Державна й військова діяльність Симона Васильовича Петлюри, тим паче, з урахуванням грандіозних історичних подій, на фоні яких вона розгорталася, а також того, що він не просто очолював певний час українську державу, але справді стояв біля витоків українського національного руху на початку ХХ століття, перетворили його на символ, як сказали б нині – «культову постать» української історії. Таким він і залишається для значної частини нашого суспільства.

Наявність значної кількості наукових досліджень життя і діяльності С. Петлюри, посилена увага з боку науковців до різноманітної і різнопланової його активності свідчать про масштабність його впливу на перебіг і зміст політично-державних процесів, що відбувалися в 1917–1921 роках, а також значущість його спадщини в реалізації процесів державотворення в сучасній Україні.

Перед сучасним українським суспільством як одна з найнагальніших постає проблема, яку добре усвідомив і розумів у свій час С. Петлюра – потреба єднання, єднання національного і політичного. Єднання всіх патріотичних сил навколо найбільш значущої ідеї – ідеї України.

Список використаних джерел

1. Заповіт Симона Петлюри: [Факсимільне великодне звернення, 1926 р.] / Петлюра С. // Розбудова держави. – 1992. – №2. – 2–га ст. обкл.
2. Петлюра С. Душа нашого народу: Статті про Т. Г. Шевченка. – Х.: Око, 1991. – 19 с.
3. Петлюра С. Статті. – К.: Дніпро, 1993. – 341 с.
4. http://www.nbuv.gov.ua/fpu/Exhib/img/3746ukr_s3.JPGhttp://www.nbuv.gov.ua/fpu/Exhib/img/3746ukr.JPG Петлюра С. Московська воша: Оповідання дядька Семена про те, як московські воші їдять Україну та що з ними треба робити. – Париж: Націоналістичне вид-во в Європі: Б-ка ім. С. Петлюри, 1966. – 100 с.
5. Петлюра С. Заповіт // Визвольний шлях. – 1950. – №5. – С.22.
6. Українська суспільно-політична думка в 20 столітті: Документи і матеріали / Упоряд. Т. Гунчак і Р. Сольчаник. – Мюнхен, 1983. – Т.1. – 510 с.; Т.2. – 426 с.; Т.3. – 381 с.

References

1. Zapovit Symona Petliury: [Faksimilne velykodnie zvernennia, 1926 r.] / Petliura S. // Rozbudova derzhavy. – 1992. – №2. – 2–ha st. obkl.
2. Petliura S. Dusha nashoho narodu: Statti pro T. H. Shevchenka. – Kh.: Oko, 1991. – 19 s.
3. Petliura S. Statti. – K.: Dnipro, 1993. – 341 s.
4. Petliura S. Moskovska voha: Opovidannia diadka Semena pro te, yak moskovski voshi yidiat Ukrainu ta shcho z nymy treba robyty. – Paryzh: Natsionalistychnye vyd-vo v Yevropi: B-ka im. S. Petliury, 1966. – 100 s.
5. Petliura S. Zapovit // Vyzvolnyi shliakh. – 1950. – №5. – S.22.
6. Ukrainka suspilno-politychna dumka v 20 stolitti: Dokumenty i materialy / Uporiad. T. Hunchak i R. Solchanyk. – Miunkhen, 1983. – T.1. – 510 s.; T.2. – 426 s.; T.3. – 381 s.

Goculyak V. M., Candidate of Political Sciences, Associate Professor, Associate Professor, Department of Philosophy and Political Science, Khmelnytsky National University (Ukraine, Khmelnytsky), gotsylak@ukr.net

Petliura is a symbol of national revival

One of the most striking features of the Ukrainian elite in the XX century was the desire for autonomy and independence of Ukraine. As history has shown, independence profoundly positive effect on the development of the national political elite. Just before her and nationally conscious people is to address major national challenges and create a stable nation state. Based on the specifics of modern Ukrainian realities, one could argue that the elite has been and remains an integral part of Ukrainian society, and its activity and expression of political positions are the prerequisite for political and economic independence. Symon Petliura prominently in a series of prominent figures of Ukrainian history and in the history of the national liberation struggle of the

Ukrainian people. He made many efforts to rally the interests of all Ukrainian strata people for national revival.

Keywords: S. Petliura, self, controversy, nation, social solidarity, social integration processes, ideology, elite, national elite antyelitaryzm, revolution, intellectuals, personality, national idea.

* * *

УДК 32.019.51

Смокова Г. І.,
аспірантка кафедри політології та державного
управління, Донецький національний університет
ім. Василя Стуса (Україна, Вінниця),
annabella1717@gmail.com

ОСВІТА ЯК ПРОВІДНИЙ МЕХАНІЗМ ФОРМУВАННЯ ПУБЛІЧНИХ ЦІННОСТЕЙ МОЛОДІ В УКРАЇНІ

На початку 90-х років ХХ ст. в країнах Західної Європи відбулися значні зміни у суспільному світогляді і поведінці людей загалом. Така трансформація має аксіологічне походження та повинна розглядатися як більш глибокий й впливовий процес, основним механізмом функціонування якого виступає освіта у якості провідного механізму формування публічних цінностей. Низкою дослідників визначено, що саме інтелектуальний розвиток є визначним прогресу як в економічному сенсі, так й в суспільно-політичному. У свою чергу, розвинена інфраструктура дає поштовх для домінування постматеріалістичних цінностей, про що влучно писав відомий американський політолог Рональд Інгларт. Звідси постає логічне питання щодо вивчення процесу ціннісного зсуву – зміни уподобань та життєвих пріоритетів саме у представників молодішої генерації, бо вони швидше за всіх реагують на виклики сучасності. Таким чином, мета даної статті – з'ясування ролі та стану постматеріалістичних цінностей (зокрема цінності освіти) в системі цінностей українського суспільства та чинників, що впливають на їх формування.

Ключові слова: публічні цінності, соціалізація, інститут освіти, молодь, перехідні суспільства, демократизація.

Актуальність представленої теми дослідження полягає у тому, що у сучасних процесах формування публічних цінностей на перший план виходять такі постматеріальні категорії, як «інтелект» та «освіта», які є базисними складовими процесу соціалізації молоді у будь-якій країні. Наявність розвиненого аналітичного мислення та перевага духовних цінностей над матеріальними – це запорука сталого й всебічного соціального розвитку. Адже саме через критичне переосмислення дійсності починаються ті трансформації у суспільній свідомості, які призводять до повноцінного формування демократичного політичного режиму. Виходячи з цього, важливу та відповідальну роль у даному процесі виконують інститути, які формують у молодого покоління нове бачення життя шляхом продукування публічних цінностей. Саме тому, головною та впливовою структурою, що має на меті духовне виховання ми вбачаємо саме інститут освіти, який ефективно діє в країнах сталої демократії. Втім, у країнах перехідного стану його роль у процесах соціалізації недостатньо вивчена. Цьому аспекту й присвячено наше дослідження.

Суттєвий вплив інституту освіти на процеси соціалізації бере свій початок з епохи Нового часу. З цього приводу влучно висловився відомий англійський вчений Ф. Бекон, що знання – це сила змін та запорука розвитку. У цьому контексті італійський елітолог Р. Міхельс зазначив, що сучасна політика неможлива без участі в ній інтелектуалів, бо маючи високий рівень освіти та знань в галузі новітніх технологій, вони стають розробниками концепцій, сталого розвитку суспільства які згодом доповнюються послідовниками та перетворюються на міцну ідеологічну платформу,

що здатна як поєднати, так й розділити суспільство на безліч прошарків. Прикладом руйнівної сили інтелектуальної спільноти вчений вважав підйом фашизму в Італії після Першої Світової війни, де головними стейкхолдерами – досвідченими людьми був організований протест на подолання парламентського свавілля та встановлення стабільності у післявоєнний період [9]. Дещо схожу думку мав Й. Шумпетер, який вважав інтелектуалів породженням капіталізму, бо чим більше система, тим складніше нею керувати [8, с. 210–214]. Звідси – потреба у ефективній бюрократії, котра повинна якомога більше складатися із людей з вищою освітою. Проте, такий устрій може грати й проти створеної ідеальної моделі політично-суспільного ладу, бо у будь-який час велика інтелектуальна маса має шанс перетворитися на руйнівну силу через незадоволення власних потреб керуючою верхівкою.

Досить цікавий та прагматичний погляд з приводу освіченості політиків мав німецький соціолог, автор класичної типології лідерства Макс Вебер. Згідно з його позицією політик за професією діє лише у межах власної вигоди. Тобто, опиняючись у реальній політиці та маючи важелі впливу, на першому місці постають саме матеріальні цінності, а відповідальність та рівень освіти посідають останні позиції у рейтингу значень [2, с. 644–706].

Різні аспекти постматеріальних цінностей з домінуванням фактору освіченості досліджувалися як в працях неовіберіанцев на чолі з Дж. Голдторпом, так і неомарксистів на чолі з Е. Райтом. У доробках французьких соціологів на чолі з П. Бурдьє, також, досить часто згадується аксіологічний чинник. Однак їх внески у наукове середовище не покривають цю досить масштабну тему. Зокрема, вони не розглядають пряму кореляцію між рівнем і якістю освіти та життєвим рівнем, а отже не вбачають у цьому публічну цінність.

Об'єктом дослідження є процес системної трансформації перехідних суспільств у контексті зміни агентів та інститутів соціалізації з формуванням у суспільній свідомості пост матеріалістичних цінностей.

Предметом дослідження виступає інститут освіти як один з провідних інститутів соціалізації перехідних суспільств, що виробляє постматеріальні цінності.

Метою запропонованої статті є з'ясування ролі та стану постматеріальних цінностей (зокрема цінності освіти) в системі цінностей українського суспільства та чинників, що впливають на їх формування.

Згідно з позицією відомого американського соціолога та політолога Р. Інглхарта на початку 90-х років в країнах Західної Європи та, особливо, на пострадянському просторі відбулися кардинальні зміни в установках та поведінці сучасних людей, які слід розглядати як більш глибоку трансформацію, що мають суттєвий вплив на ціннісні пріоритети суспільства [7, с. 31–78].

Це явище має назву «Тиха революція». Тобто, поступовий перехід суспільства від переваги цінностей матеріалізму до цінностей постматеріалізму, де домінуючими вартостями вважаються саморозвиток та належна якість життя, що за Інглхартом стає можливим лише при усвідомленні значення освіти як провідного чинника соціалізації та самореалізації в сучасному мінливому світі [13].

Отже, використовуючи підхід Р. Інглхарта та К. Вельцеля, розглянемо сучасний стан зазначеної проблеми формування освіти як публічної цінності на пострадянському просторі та проаналізуємо ситуацію з інтелектуальною спільнотою й сприйняттям нею значення освіти у Польщі і Україні.

Спираючись на результати Всеукраїнського соціологічного дослідження цінностей української молоді, яке проводилося у 2016 році Центром незалежних соціологічних досліджень «ОМЕГА» на замовлення Міністерства молоді та спорту України, варто відзначити, що основними пріоритетами в житті для більшості молодих людей є сімейне щастя (71,7%) та кар'єра (48,1%). Третє та четверте місце у своїх вподобаннях посідає свобода й незалежність у своїх рішеннях (38%), а також, можливість реалізувати наявний талант або здібності (32,1%). Але найбільш цікавим та показовим для нашого дослідження є сприйняття значущості вищої освіти молоддю, яка вважає її потрібної задля отримання гідної професії та побудування кар'єри загалом. Проте, рівень задоволеності набутою освітою викликає неабиякий скепсис серед молодого покоління, бо він за даними опитування складає лише 25% [3]. Це зумовлено тим, що в Україні зараз відбувається справжня профанація освіти. Застаріла система викладання неактуальних дисциплін готує неконкурентоспроможних на ринку праці спеціалістів, що підкріплюється відсутністю необхідного рівня фінансування, яке просто вбиває час, бюджетні кошти та покоління взагалі. Сучасний світ дуже мінливий, за ним потрібно встигати щоб не залишитися аутсайдером та зуміти самореалізуватися як особистість. Адже, основним засобом пристосування є вміння постійно вчитися та мислити критично, що стає дедалі неможливим в нашій країні. Якщо освіта лишиться в такому стані і буде деградувати, то в держави не лишиться ресурсів, людського капіталу, щоб здійснювати свою діяльність і ефективно боротися з зовнішніми і внутрішніми викликами.

Нещодавнє опитування, яке здійснювалося компанією GfK Україна та Аналітичним центром CEDOS свідчить, що українським студентам не вистачає мотивації у навчанні саме через відсутність дієвих реформ в освітній сфері та попитом на ринку праці [10].

Звідси, стає зрозумілим, що буття у сучасному інформаційно-технологічному світі неможливе без докапіталізації науки. За даними дослідження Всесвітнього Банку (WorldBank), яке проводилося у 2004 р. і містило проаналізований досвід 92 країн світу в період з 1960 по 2000 рр. було визначено, що збільшення асигнувань на сферу освіти на 1% призводить до збільшення рівню ВВП країни на 0,35% [6].

У 2016 році в Україні фінансування науково-дослідницької діяльності (у порівнянні із минулим роком) скоротилося вдвічі [11]. Якщо ця тенденція буде мати продовження, то вітчизняна наука помре природним шляхом через 10 років, що приведе до де інтелектуалізації влади та втрати цивілізаційної перспективи. Таким чином, освіта в Україні постає слабким інститутом політичної соціалізації.

Натомість, у країнах Західної Європи ситуація з освітою дещо інша: розвинена матеріально-технічна база, максимальна інформатизованість закладів освіти та спрощена комунікація між студентами та викладачами

є мотивуючим чинником для української молоді. Такий підхід, по–перше, виховує відповідальність й бажання вчитися, та по–друге, робить освіту дійсно цінністю, яка відкриває широкі можливості та перспективи [4].

У цьому контексті наведемо досвід реформування освітньої сфери у сусідній Польщі. Варто відзначити, що, по–перше, Україна й Республіка Польща мали досить довгий шлях спільного формування публічних цінностей. По–друге, ми вважаємо польський досвід доречним ще й через наявність низки вертикальних зв'язків на різних рівнях функціонування освітньої системи: від багаторічного обміну викладачами, так й через стрімко зростаючу кількість українських студентів у вишах Польщі.

Проаналізуємо ключові моменти, завдяки яким нашому сусідові вдалося обійти Україну як у світовому рейтингу якості вищої освіти (QS Higher Education System Strength Rankings – 2016), так й у соціально–економічному стані, що сьогодні дало змогу Польщі стати гідною альтернативною самореалізації для української молоді [14].

Становлення польської незалежної держави та трансформаційні процеси, які призвели до радикальних змін, почалися ще у 1956 році зі страйку робочих на Познанському машинобудівному заводі ім. Сталіна та набули масовості й апогею у 1980 році, що відобразилося у створенні єдиної незалежної самоврядної професійної спілки «Солідарність». Цей союз відразу став потужним опозиційним громадсько–політичним рухом і вже через рік налічував у своїх рядах понад 9,5 млн. членів, що становило 1/3 усього населення країни. Головною метою новоствореної організації була антикомуністична пропаганда, політичний плюралізм, дотримання громадянських прав й свобод, яка продовжує свою діяльність й сьогодні.

Таким чином, заснування та функціонування цього руху доводить до висновку, що формування постматеріалістичного ціннісного світогляду у поляків почалося на 25–30 років раніше, ніж у українців. Підтвердженням тому є відчуття необхідності системних змін й відповідальності за них ще у 70–80 рр. XX ст. завдяки підтримці інтелектуальної спільноти.

Виходячи з проаналізованого, можна стверджувати, що Україна сьогодні переживає соціально–економічний стан, який Польща минула у 1990–2000 рр. Те ж саме відноситься й до реформування системи вищої освіти, інтеграція якої у європейський простір почалася у сусідній державі одразу після розпаду СРСР шляхом децентралізації владних повноважень у сфері освіти [5, с. 3–17].

Також, варто додати, що специфікою сучасного польського підходу є підтримка освітян як владою, так й бізнес–структурами. Отже, сьогодні у Польщі 2/3 усіх наукових досліджень фінансує державний бюджет, а витрати відомих польських компаній на власні дослідження у 2015 році становили майже 10 млн. злотих. Виходячи з цього, ми бачимо започаткування руху до цивілізованого європейського простору, бо фінансуючи власні дослідження, провідні компанії, таким чином, розвивають освітню сферу яке потужний елемент соціалізації. Навчити бізнес інвестувати в науку та мати потребу у наукових висновках та винаходах – головна мета Міністерства освіти Польщі [1].

Натомість, наука в нашій країні перетворилася на «Ivory tower» (вежу слоновою кістки), незважаючи на спроби інтеграції с 2010 року у Європейський дослідницький простір (ЄДП). Влада до сих пір не розробила державного плану дій з імплементації пріоритетів ЄДП. Олігархічній монополізованій економіці з нерозвиненими підприємствами та владною бюрократією не потрібна наука та інновації, розвиток яких неможливо уявити без збільшення фінансування з боку держави [12].

Таким чином, на наш погляд, єдиним та ефективним механізмом реформування освітньої сфери в Україні, задля набуття нею публічної цінності є децентралізація вищів, їх реальна автономність (включно з економічною діяльністю) та з одночасним запровадженням ефективної системи оцінювання якості освіти, базованої на незалежних агенціях оцінювання якості. Саме такий підхід відновить наукову сферу, а співпраця з місцевими органами самоврядування та, безпосередньо, з ринком праці наблизить освітню сферу до реальних потреб державного і приватного секторів національної економіки. Допоки на державному рівні освіта буде вважатися за фікцію та, звідси, й реформування буде проводитися тільки де–юре через небажання суттєвих та довготривалих змін за відсутності терпіння і розуміння ініційованих процесів та домінування матеріальних цінностей й високим рівнем корупції (як наслідок), ми будемо спостерігати збільшення еміграції серед українців до Польської республіки та інших розвинених країн Єврозони.

Враховуючи проведені дослідження, можна дійти до висновку, що в Україні сьогодні не відбувається зміна поколінь: більша частина молоді їде в європейські країни, а «стара генерація» не бажає суттєвих змін через надто консервативні погляди та сформований «ментальний совок» у суспільній свідомості.

Таким чином, маємо змогу констатувати, що питання демократичного транзиту, можливості самореалізації та пріоритету постматеріальних цінностей знаходиться у сфері аксіологічного аспекту теорії поколінь та публічної політики, яким і будуть присвячені подальші наукові розробки.

Список використаних джерел

1. Будаїський С. Немецький польський. Януш Вишневський о том как опыт Польши в ЕС может помочь украинцам [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://focus.ua/society/302248/>
2. Вебер М. Избранные произведения. – М., 1990. – 805 с.
3. Всеукраїнське соціологічне дослідження «Цінності української молоді – 2016» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://dmsu.gov.ua/media/2016/11/03/24/Infografika_Doslidjennya.pdf
4. Гамалій І. Заграница нас научит. Чем привлекает украинцев учеба в иностранных вузах [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://focus.ua/society/302248/>
5. Гербст М. Децентралізація освіти у Польщі: досвід 25 років / М. Гербст, Я. Герчинський. – Варшава: Інститут освітніх досліджень, 2015. – 45 с.
6. Доклад о мировом развитии – 2007. Проблемы молодого поколения в контексте развития: обзор [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.un.org/ru/development/surveys/docs/worlddev2007.pdf>
7. Инглхарт Р., Вельцель К. Модернизация, культурные изменения и демократия: Последовательность человеческого развития. – М.: Новое издательство, 2011. – 464 с.
8. Капитализм, Социализм и Демократия: Пер. с англ. / Предисл. и общ. ред. В. С. Автономова. – М.: Экономика, 1995. – 540 с.

9. Михельс Р. Демократическая аристократия и аристократическая демократия // Социс. – 2000. – №1. – С.107–116.

10. Результати дослідження: українським студентам не вистачає мотивації для навчання [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://vzn.org.ua/statti/9945-rezultaty-doslidzhennja-ukrayinskym-studentam-ne-vystachae-motyvatsiyi-dlja-navchannja>

11. Фінансування НАН України та галузевих академій наук у період з 2012 по 2016 р. та план на 2017 р. навчання [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://vzn.org.ua/statti/9565-finansuvannja-nan-ukrayiny-ta-profilnyh-akademiynauk-u-period-z-2012-po-2016-roky-ta-plan-na-2017-rik>

12. Шевченко А. Есть ли шанс восстановить научный потенциал Украины? [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://gazeta.zn.ua/science/est-li-shans-vosstanovit-nauchnyy-potencial-ukrainy-_html?items=21&page=3.

13. Inglehart R. Changing Values among Western Publics from 1970 to 2006. – West European Politics. – Vol.31. – Nos.1–2. – P.130–146.

14. QS Higher Education System Strength Rankings 2016 [Electronic resource]. – Regime to access: www.topuniversities.com/system-strength-rankings/2016#sorting=rank+custom=rank+order=desc+search=

References

1. Budaiskiy S. Nemetskiy polski. Yanush Vyshnevskiy o tom kak opyt Polshy v ES mozhet pomoch ukrainsam [Elektronny resurs]. – Rezhym dostupu: <https://focus.ua/society/302248/>

2. Veber M. Izbrannye proyvedeniya. – M., 1990. – 805 s.

3. Vseukrainske sotsiologichne doslidzhennia «Tsinnosti ukrainskoi molodi 2016» [Elektronny resurs]. – Rezhym dostupu: http://dmsu.gov.ua/media/2016/11/03/24/Infografika_Doslidjennya.pdf

4. Hamalyi Y. Zahranitsa nas nauchit. Chem privilekaet ukraintsev ucheba v inostrannykh vuzakh [Elektronny resurs]. – Rezhym dostupu: <https://focus.ua/society/302248/>

5. Herbst M. Detsentralizatsiia osvity u Polshchi: dosvid 25 rokov / M. Herbst, Ya. Herchynskiy. – Varshava: Instytut osvity i nauk, 2015. – 45 s.

6. Doklad o mirovom razvitiy – 2007. Problemy molodogo pokoleniya v kontekste razvitya: obzor [Elektronny resurs]. – Rezhym dostupu: <http://www.un.org/ru/development/surveys/docs/worlddev2007.pdf>

7. Ingkharth R., Vetsel K. Modernizatsiya, kulturnye izmeneniya i demokratiya: Posledovatelnost chelovecheskogo razvitya. – M.: Novoe izdatelstvo, 2011. – 464 s.

8. Kapitalizm, Sotsializm i Demokratiya: Per. s anhl. / Predyisl. y obshch. red. V. S. Avtonomova. – M.: Ekonomika, 1995. – 540 s.

9. Mykhels R. Demokraticheskaia aristokratiya i aristokraticheskaia demokratiya // Sotsys. – 2000. – №1. – S.107–116.

10. Rezultaty doslidzhennia: ukrainskym studentam ne vystachae motyvatsii dlia navchannia [Elektronny resurs]. – Rezhym dostupu: <http://vzn.org.ua/statti/9945-rezultaty-doslidzhennja-ukrayinskym-studentam-ne-vystachae-motyvatsiyi-dlja-navchannja>

11. Фінансування НАН України та галузевих академій наук у період з 2012 по 2016 р. та план на 2017 р. навчання [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://vzn.org.ua/statti/9565-finansuvannja-nan-ukrayiny-ta-profilnyh-akademiynauk-u-period-z-2012-po-2016-roky-ta-plan-na-2017-rik>

12. Shevchenko A. Est li shans vosstanovit nauchnyi potentsyal Ukrainy? [Elektronny resurs]. – Rezhym dostupu: http://gazeta.zn.ua/science/est-li-shans-vosstanovit-nauchnyy-potencial-ukrainy-_html?items=21&page=3.

13. Inglehart R. Changing Values among Western Publics from 1970 to 2006. – West European Politics. – Vol.31. – Nos.1–2. – P.130–146.

14. QS Higher Education System Strength Rankings 2016 [Electronic resource]. – Regime to access: www.topuniversities.com/system-strength-rankings/2016#sorting=rank+custom=rank+order=desc+search=

Smokova H. I., PhD–student at the Department of Political Sciences and Public Administration of Vasyl Stus Donetsk National University (Ukraine, Vinnytsya), annabella1717@gmail.com

Education as a basic mechanism for forming of public values of youth in Ukraine

In the early 90's of the twentieth century. In Western Europe there have been significant changes in the social outlook and the behavior of people in general. Such a transformation has an axiological origin and should be considered as a more profound

and influential process, the main mechanism of functioning of which is education as a leading mechanism for the formation of public values. Low researchers have determined that intellectual development is the engine of progress in the economic sense, as well as in the socio-political. In turn, the developed infrastructure gives impetus to the domination of post-materialist values, as well-known by the famous American political scientist Ronald Inglehart. From here comes the logical question of studying the process of value shift – changing the preferences and life priorities of the representatives of the young generation, because they are most likely to respond to the challenges of our time. Thus, the purpose of this article is to ascertain the role and status of post-material values (in particular, the values of education) in the system of values of Ukrainian society and factors influencing their formation.

Keywords: public values, socialization, institute of education, youth, transition societies, democratization.

* * *

УДК 329.3.28

Вонсович О. С., кандидат політичних наук, доцент кафедри міжнародних відносин, ПрАТ «Українсько-Польський вищий навчальний заклад «Центрально-Європейський університет» (Україна, Київ), sefinrof@ipnet.ua

ВПЛИВ ІСЛАМСЬКОГО ЧИННИКА НА СИСТЕМУ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ БЕЗПЕКИ

Метою даної статті – є дослідження причин впливу ісламського чинника на систему європейської безпеки. Під час написання статті, автором були використані наступні методи: аналіз, синтез, порівняння, індукція, дедукція. Основні одержані висновки полягають в наступному: сьогодні роль ісламського чинника у європейських справах є достатньо відчутною: це, насамперед, проявляється у тому, що все більш активно мусульманська діаспора починає втручатись у внутрішні справи провідних європейських країн, які сьогодні визначають загальну політику Європейського Союзу; нівелювання європейських інтересів може призвести до непередбачуваних наслідків, одним із яких може стати так звана «ісламізація» Європи; важливим для Європи залишається питання боротьби з різними проявами терористичної діяльності; ключовим аспектом повинен залишатись відхід від ліберальних, демократичних принципів боротьби із актуальними викликами та загрозами та перехід до силових дій із використанням міжнародної підтримки в обличчі НАТО.

Ключові слова: ісламський чинник, система європейської безпеки, Європейський Союз, тероризм, виклики, загрози.

Основною проблемою, яку досліджує автор в даній статті, – є визначення причин сучасного впливу ісламського чинника на систему європейської безпеки. Такими, які раніше не були достатнім чином обгрунтовані, видаються наступні аспекти: історична ретроспектива актуалізації ісламського впливу на територіях європейських країн; вплив мусульманської діаспори на внутрішню політику у Франції, Великій Британії, Німеччині; проблема боротьби з проявами ісламського тероризму та ряд інших.

В статті автором були використані, переважним чином, матеріали зарубіжних ЗМІ, що дозволило автору провести аналіз ключових передумов, причин та мотивів актуалізації ісламського чинника в країнах–членах Європейського Союзу.

Метою даної статті – є дослідження причин впливу ісламського чинника на систему європейської безпеки.

Як раніше, так і сьогодні вплив ісламського чинника на безпеку в світі залишається суттєвим. Посилення терористичної діяльності, основою якої є саме релігійні ідеї та спроби довести свою значущість і впливовість, негативним чином впливає на регіональну та глобальну системи безпеки. Також ісламський чинник впливає на розстановку сил на міжнародній арені та на поведінку ключових геополітичних гравців.